

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdívásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Kiadó hivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetmények s előfizetési pénzek küldendők.

A közművelődés.

Lezajlottak a különböző kongresszusok napjai. Elmondhatjuk, hogy a millennium alkalmával, hála az égnek, a hiresztelt kolerajárvány helyett csak a kongresszus-járvány dühöngött. Nincs az a társadalmi tényező, mely ne akart volna érvényesülni most az ezredik évben. S mintha az ezredik évet önmagunk megjutalmaztatására akarnók felhasználni, ép most álltak elő a kongresszusokon a különböző kenyérkereset módjával elégedetlen emberek, hogy saját zsebeikre orvoslást találjanak.

Nem mondom, hogy minden kongresszusnak ez volt a célja, hogy csak mulatni és bankettezni akartak, sokakat pedig a szereplési ösztöket hozott össze kongresszusokba, volt azonban néhány olyan kongresszus is, amely üdvös eredménynyel járt.

Ilyen a tanító kongresszus, mely azonban nem mozgott teljesen abban a mederben, melyben mozognia kellett volna, hogy konkrét eredményeket hagyjon hátra, ilyen volt a tűzoltók kongresszusa, hol többet dolgozhattak volna, ilyen most a technikások kongresszusa és végül ilyen, sőt első sorban ilyen a közművelődési egyesületek országos és nagy fontosságú kongresszusa.

Sok kongresszust tartottak és fog még

lefolyni egy néhány, de mindnek összevéve sem tulajdoníthatunk olyan fontosságot, mint a legutóbbinak.

Ép azért első sorban örömmel konstatáljuk a külső sikert. Ott láttuk az összes vármegyék intelligenciájának számottevő küldöttségeit, a nagy magyar társadalom legkiválóbb tényezőit, a kik csakugyan hivatva arra, hogy a közművelődés felkent bajnoki gyanánt fellépessenek.

Végig tekintettünk a díszes gyűlekezeten, melynek célját im összefoglaljuk:

Mi lehet hivatása a közművelődési egyesületek kongresszusának?

Ápolni kell a magyar közszellemet, terjesztetni kell az általános nemzeti művelődést, egységessé tenni az önálló nemzeti államot. A mit nem lehet keresztül vinni és elérni hatalommal, parancsszóval, fegyverrel, azt el kell érnie a nagy magyar társadalom mindent megmozgató és megszilárdítani tudó erejének.

Fel kell buzogni az ősi jó magyar vérnek és nem szabad nemzetünknek önmagát a kozmopolita népek közé dobni. Ápolni kell a honszerelmet, mely szintén egységessé, ápolni kell az állam nyelvét és társadalmi együttműködéssel egységessé kell tenni magát a nemzetet, mely ma még vallásfelekezeti harcok és nemzetiségi izgatások állandó színhelye.

Mik Magyarországon a közművelő-

dési egyletek? A magyar kultúra hathatós terjesztői. És nem-e az idők, a bekövetkezett nehéz korszak napjai hozták létre ez egyesületeket? Avagy első közművelődési egyesületünk, az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyletet nem az idő hozta létre? Nem az idő, a kor teremtetette meg az ő embereit, kiknek lelkében felébredt a hazafias vágy, agyában a nemes öntudat, segíteni e haza soknyelvű társadalmán?

Igen, a feltárult veszélyek hajtották hazánk fiainak ezreit a közművelődési egyesületek ihlett táborába. S ezt a lelekesült táborot harezra és munkára készen íme most itt találjuk az ország szívében, hogy a második ezredév küszöbén határozzon és irányt adjon a jövő nagy problémái felett. Leszálltak Erdély bérceiről az ősi sólymok, elzarándokoltak fellegváraikból a felvidékek gyérszámu magyar őrszemei, mind, a kikben magyar szív, magyar szellem lakozik, idereseglettek a magyar metropolisba, hogy a nagy tényezők, bennük és velük egyesüljenek, tömörüljenek és ezzel akciójuk kiváló fontosságát is feltűntessék.

Az impozáns nagyszámu megjelenés a külső sikert jelenti; a kongresszus határozatai és elfogadott indítványai jelentik a belső sikert, a kongresszus valódi értékét.

Ez a siker egy szóval: a magyar

TÁRGZA.

A vámosiak bárója.

Írta: Vértessy Arnold.

Kis köpezős emberke volt őeska, régóta divatból kiment szabású fekete kabátban s olyan kalappal, a melyet talán huszonöt évvel ezelőtt hordtak, vagy talán soha sem hordtak. Inkább látszott valami vén eszmiadiának mint magyar mágnásnak. De a vámosiak büszkéek voltak rá s ha végigment az utcán, összedugták a fejeiket s fontoskodva mondták egymásnak:

— A báró!

Mintha nem ismerte volna apraja, nagyja, az egész Vámos. De azért valahányszor meglátták az utcán, mindig így szóltak maguk közt:

— Ugyan hová megy a báró?

Pedig azt is tudták, hogy hová megy. Évek óta tudták már, pontosan, szabályosan.

Reggel kilencz órától tízig a piacon sétál s nézegeti a kövér libákat, kappanokat, esírkéket, a gyümölcsös kosarakat, melyből oly esábitóan kádkál ki a piros eseresznye, az aranyszínűkajszin baraczk, a körte, az alma, aztán nagy halmokban a zöldség, kerek, kemény, ropogós káposztafejek, hatalmas kalababák, zöldbab, mely oly puhának látszott mint a vaj.

A báró, sovár pillantásokkal nézegetett végig mindent, szóba állt a kofákkal és falusi asszonyok-

kal, megkérdezte, hogy adják a libát, a esírkét, a baraczkot, a vaját; de már tudták, hogy semmit sem vásárol, legfeljebb egy esomóeska hónapos retket, a a mit betakargat a zsebkendőjébe, úgy teszi a kabátja hátulsó zsebébe.

Tizenegy óra felé bemegy a ezukrászhoz:

— No hogy van Rapesák? Bejöttem magához egy kiesit.

Minden nap így megy ez s minden nap ugyanazt feleli Rapesák ezukrász: Köszöni alásan, csak megvan valahogy, ámbár az idő mulik, az ember öregszik. Hát a méltóságos ur?

— No, no, én is csak megvolnék, — felel a méltóságos ur.

Ő méltósága kérdezősködik a teinsasszonykáról s arra bejön a boltba a teinsasszonyka, kövér, már esepett sem fiatal matrona. Legelső dolga, hogy az urát pirongatja:

— Ejnye meg sem kinalód a méltóságos báró urat?

A ezukrász ugyan már kinalta, de a méltóságos báró ur semmit sem fogadott el s a teinsasszonyka is hiába kinalja. Nagy erőltetésre, hogy „legalább az én kedvemért” ezt az egyet, elvesz egy darabka almás lepényt.

— Nagyszerű, — dicséri az asszonynak, a ki az almás lepényeket maga készíti; — felséges. Meg kellene aranyozni érte a kezét.

De hiába kinalják, hogy hát tessék még egyet, no legalább még egyet; nagyon ritkán sikerül megvetni vele még egy másodikat.

Félórái beszélgetés után menni készül s kótórász a zsebében. Fizetni akar.

— No az volna szép, — támadnak reá a ezukrász is, meg a ezukrászné is.

És erőnek erejével vissza kell dugnia zsebébe a pénzt.

— De akkor nem jövök többé magukhoz, — zsémbel a báró.

Másnap azonban mégis csak eljön. Harmincz év óta jár már oda. Oda járt, mikor még a Rapesák apósáé volt a bolt s oda fog járni, ha még él, mikor majd a Rapesák fia veszi át az üzletet.

Fél tizenkettőkor a plébániára ballag, a hol rendszeren ott marasztalják ebédre. Hiába tiltakozik, hogy nem maradhat, igazán nem maradhat. Néha próbál elszökni, de megesisipik s a plébános, a ki jókegyű, vendégeskedni szerető házigazda, kitalálta a módját, hogy kell a méltóságos bárót ott tartani. Eldugják a kalapját.

Az erőszaknak végre kénytelen engedni ő méltósága s duzzogva leül az ebédhez. De olyan szives házigazdára nem lehet sokaig haragudni s ő méltósága is kiengesztelődik.

A plébánosnak finom borai vannak s szeret kezínigatni.

— No méltóságos uram, még ebből a visontai-ból. Ebből a neszeményiből.

Ő méltósága azonban elhárítja:

— Nem, édes papom, köszönöm, már nem.

Nagyon mértékletes ember, keveset iszik, keveset eszik, ámbár torkig lehetne ennie, innia, mert Vámoson mindenfelé kivogatják ebédre, vacsorára,

társadalom mozgósítása. Mert ez alkalommal, vallják be és ismerjék el a nemzetiségek is, az egész magyar társadalom és így a magyar nép nevében jöttek össze és határoztak a közművelődési egyletek országos tanácskozásukon.

Avagy van magyar ember, ki a közművelődési egyletek nemes céljával egyet nem értene? Erre nem is kell felelet. Csak a nemzetiségek gondolnak és éreznek mást: féltik nyelvüket, mit a magyar bántani nem akar; és azt hiszik, hogy nyelvüktől, szokásaiktól, erkölcsüktől akarják megfosztani őket ez egyesületek. Pedig a mi célunk nem egyéb, mint egységesítés erőszak nélkül, a tradíciók tiszteletben tartásával.

A magyar tolerans; méltányosság, körültekintés, testvéri érzelmek vezetnek polgártársainak megítélésében és nem uralkodni akar testvéreire, hanem az országot akarja uralni és azt akarja, hogy azok, kik ez országban laknak, mind magyaroknak tekintsék magukat, a kik szintén urai ez országnak. A magyar nem ismer jobbagyot, vazalust, alattvalót, csak honpolgárt; a magyar nem ismer „jogtalan népet,” hanem csak köteleességteljesítést kíván haza és király iránt egyaránt minden nyelvű polgártársától.

És ezt jogosan kívánhatjuk meg és kívánhatjuk meg a közművelődési egyletek, melyeknek missziója persze nem lehet más, mint a magyar kultúra és a magyarság fejlesztése.

Mi arról nem tehetünk, ha vannak oly elfogult, tulzódó irigyeink, kik ezt tollunk rosz néven veszik. Az állam hivatalos nyelvét az állam iránti tiszteletből is meg kellene tanulnia minden embernek, legyen az szerb, tót, vagy akár román. A többséghez kell alkalmazkodni a kisebbségnek, a kisebbség feltételeit pedig tiszteletben kell tartani a többségnek; azaz a kisebbség magyarosodjék, a többség pedig követelje a magyarosodás mel-

lett a tradíciók, a régi erkölcsök és szokások elpusztulását is.

A magyar többség ezt nem is kívánja; nem akarja lerombolni a házi tüzhelyeket; csak azt akarja, hogy legyen egy oltár, hova mindnyájan közösen mehesünk áldozni — és ez az oltár legyen: a haza.

Ez oltár szentségét emelni és hogy e szent oltár csakugyan 16 millió ember közös áldozó helye legyen — ez képezi a közművelődési egyletek nemes, nagy feladatát. Ép azért üdvözölve legyenek a magyar közművelődés és kultúra minden apostolai az ország fővárosában; s hazatérve, legyen megáldva otthon folytatott működésük lépésről-lépésre!

Tagosítási miseriák.

Altörján, 1896. szept. 15-én.

A híres rabonbánok székhelyén nagyot áldozott a világ. A megelégedés magvai rég kivesztek — a baladás pedig még csirájában megfult. Ha az sokáig így tart: az inség, nyomor még a palotákba is beüt, nem csak a szegény nép kunyhójába.

De lássuk mi az oka e tarthatatlan állapotnak. Ez előtt nyolcz évvel Törja község határa tagosítás alá vétetett. A közbirtokosság kimondta, hogy birtokát kiki szabadon használhatja, az ugar rendszert eltörölte.

Ily körülmények között közös legeltetésről szó sem lehet, a kisgazdák nagy része marhaállományát eladta, a nagyobb birtokosok megfelelő számra apasztva 8 év óta marháikat istálón kint tartják télen, nyáron.

A gazda-közönség egyik főjövendelmi forrása: az állattenyésztés elesett — a vidék és község jóléte nagy kárára. Részint a marhaállomány hiányos volta, részint azon kecsgetető remény, hogy 3-4 év alatt tagját mindenki megkapja, a folytonos vetés mellett — a trágyázás elmaradt s ma már a kiserényyodott földek a rendes termés 30-35%-át adják csak.

Ez állapot 8 év óta sujt 2622 belbirtokost és 4700 külbirtokost. E 7322 lélek állapota, nyomora nem indít meg senkit. A törvény rideg betűi hallgatást parancsolnak s azt intéző körök pedig nyugodtan várják, míg az inség tetőpontra hág.

Nem uraim az nem lehet, hogy egy-két ember vált sérelme évenként 25, 30 ezer forint kárt okozzon a szegény népnek, mely ma is már 45 és 101% pótdát fizet nyomoru birtoka után.

Azt hiszem megmozdul a lélek azokban is, kik e nagy kárt — oktalan felebbezési okozák. Olyasmit önérettel, nyugodt lélekkel nem kívánhat senki, hogy 60-70 beeshold birtokáért 500-600 beesholdat kapjon. E boldogító tagosítással egyet, kettőt felemeljen, 400-at pedig földönfutó koldussá tegyen.

A törjai tagosításnál egy az eljáró bíró, mint a működő mérnök annyira körültekintők voltak, a birtokosság érdekeit annyira ügyeztek megvédeni, hogy azzal minden higgadt gondolkodásu egyén meg van elégedve.

Mire való tehát az okvetetlenkedés?

Hisz azt a leglaikusabb egyszerű ember is látja minden törvénytudás nélkül, hogy egy emberért 400-at feláldozni Isten és ember előtt nagy vétek és lehetetlen.

A k. vásárhelyi kir. törvényszék f. év július 15-én tartott ülésében elutasította a jogtalan követeléseket és a nép érdekeit igazság és törvény szerint védte. De mi lesz már ezután, ha a fűhöz-fához kapaszkodók — meggazdagodási vágytól ösztönözve ismét felebbeznek.

Egy nagy és beláthatatlan eredményű elkésredés.

A ki a viszonyokat ismeri és ez ügy iránt igaz jó akarattal viseltetik: állathatja, hogy ha 5 ezer ember úgy, a hogy meg van elégedve — ennek az 1-nek vagy 2-nek igazna nem lehet. Igényeket támasztani mások megkárosításával sem nem szép, — sem nem illő. — Már pedig, ha az eljáró bíró és tagosító mérnök véleménye, az első bíróság ítélete meg nem állna, Al- és Feltörján 400-nál több lenne olyan, ki vagy éppen semmit vagy igen csekély, számba sem vehető tagot kapna. 6257 k. hold birtok felosztására e 8 év már elég. Vessünk végett tehát ez ádáz tusának, mert így majd a jól művelt kisbirtok békességgel többet terem, az emberek halálja, szeretele kiséri; míg a kicsikart nagy darab az átkok sulya alatt, gyűlölettel félelemmel üldözött gazdájának csak gazt fog teremni.

Legyen tehát béke, hogy a 2-ik ezerévet új tagjaink művelésével vígan kezdhessük.

Altörjai.

Háromszékvármegye közönségéhez.

A krajovali róm. kath. lelkész lelkész hangul-felhívást intézett a háromszéki székelyekhez. Ezen fel-

főképp, ha vendég van valamelyik háznál, a mikor nagy díszsége szolgál az a háziurnak meg a háziasszonynak, hogy báró is ül az asztalnál.

Néha a háziasszony erővel bedug a zsebébe egy esomó szalon cukorkát vagy egy szép narancsot. Azt haza viszi a könyvkötő gyerekeinek, a kinek a házában lakik. Ha a plébános vagy Borberek egy pár palack finom visontait vagy neszemélyi asztal küldenek, avval mindig a könyvkötőnek kedveskedik. Az asszonynak virágot is hoz a Borberek kertjéből, a legnagyobbik fiúnak pedig olvasni könyveket a kaszinóból.

Az egész háznép szereti s ki nem eresztene onnan a világot sem, ámbár minden esztendőben el akar költözködni.

— Azt a esufot már csak nem esolekszi rajtunk a méltóságos báró? — tiltakozik a könyvkötő. Aztán a felsége kezd rá:

— Hát itt hagyná a méltóságos ur ezeket a szegény gyerekeket, a kik úgy szeretik?

A nagy kérésre a báró aztán megmarad, csak az az aggodalma, hogy nagyon fölszaporodik a házbér.

— Hát hadd szaporodjék, annál jobb, — felel a könyvkötő, a ki jómódu ember s nem szorult rá, hogy azért a két szobácskáért ott hátul az udvarban pontosan megkapja a házbért.

Ugy sem venné azt ki más. Vagy ha kivenné, ki tudja, miféle rongyos szemét nép. Míg így az egész város tudja, hogy nála lakik a báró s becsülete van az egész városban.

Délután 5 óra felé a báró a kaszinóba megy.

Akármilyen az idő, zuzmarás, hideg vagy égető meleg, zivataros, szeles, esős, olyankor mindig láthatják a városiak, hogy így szokik a kaszinó felé.

Ott várja egy kis társaság, a legelőkelőbbek: az alispán, a polgármester, a törvényszéki elnök. Négyesbe leülnek tarokkozni s mindig az a vége, hogy a báró nyer egy pár hatost, néha forintot, kettőt is.

— Bámulatos szerencséje van a méltóságos báró urnak, — fejezi ki nézetét a polgármester.

A törvényszéki elnök, a ki finom gavallér, ugyanazon a nézetben van. Csak az alispán bakafántoskodik. Neki az a nézete, hogy szörnyű butaül játszik a polgármester is, meg a törvényszéki elnök is. Hiszen ilyen játék mellett el kell vesztetni az embernek, ha a legjobb kártyát kapja is a kezébe. Az ilyen partnerek nem érdemelnek egyebet mint azt, hogy ágyuba töltsek őket s kilőjjék. Egyébre nem valók.

— A ki még a huszonegyeset is oly könnyen elhagyja fogni, az menjen a pokolba.

De a törvényszéki elnök s a polgármester tovább is csak úgy játszanak, azzal a gyöngéd diszkrét kimélettel s hagyják nyerni ő méltóságát.

Abból a néhány hatosból olykor-olykor elkölt ugyan ő méltósága kettőt, hármat, ha nincs meghívva sehová vacsorára, a mi ritkaság. Többet azonban nem költ; egy kis pörkölt vagy egy pár tormás virsli és egy pohár sör teljesen elég.

Kínálgatják ugyan Bárdosy, Kékedy, Grosz, a szájas ügyvédek, a kik ott vacsorálnak a söresarnokban:

— Ide tessék telepedni közénk.

S hozatának neki vacsorát, bort, fizetni akarának érte; de a báró következetesen visszautasít minden afféle bizalmaskodást.

Otthon berakja a pénzt egy skatulyába, melyben hajdan, valamikor huszonöt évvel ezelőtt cukrozott gyümölcs volt — egy kucseber kosarában.

S eszébe jut az az este, mikor egy majálison egy szép fiatal leánnyal együtt fogyasztották: el annak a skatulyának a tartalmát, nagy nevetés és sugdosás közt, megfelelően, egy darabot vett a leány magának, egyet a fiatal ember szájaiba dugott.

Mert akkor még karcu ifju volt ő méltósága, nem ilyen megöszült, elhízott vén ember. Rég elmúlt idő, melyből csak ez az üres skatulya maradt emlékül, a miben most a pénzeszkéjét tartogatta.

Hej, ha akkor akarta volna, csak egy szót kellett volna szólnia s az a szép nagy emeletes ház a piacon meg a többi hozzá való vagyon most Borberek Imre helyett az övé lehetne. Most nem kuzorogna itt ebben a kis udvari szobában, hanem abban a fényes lakásban ülhetne, saját fogatán kocikázhatna s a helyett, hogy Borberek Imre hívja meg ebédre, ő hivatná meg Borberekyt.

De egy vasáros leányát csak nem vehette el. Azt nem tehetné.

Tudja, hogy vannak mánások, a kik megeselekesznek efféle, de ő tisztán megőrizte családjának nevét, tisztán, folt nélkül.

hívást — melyet teljes szövegében közlünk — azon megjegyzéssel közöljük, hogy szíves adományokat lapunk is elfogad, nyugtáz és rendeltetési helyére juttat.

A felhívás szövege ez:

Nemes Háromszékvármegye tek. közönsége!

Volt idő, midőn a mai Romániában a nagy embert megbecsülték, nyelvét megtanulni igyekeztek és ennek megvolt az oka, mert a Kárpátokon túlról derült fel a szabadság hajnalsíllaga, onnan eredt a felvilágosodás és civilizáció forrása. Ezt az időt a mai szabad románok, felfeledték, elannyira, hogy szorgalma, megbízható becsületessége diczára lenézik a magyart és ki akarják vetkezteni nemzetiségéből és el akarják fojtani édes anyanyelvét: „Tempora mutantur”, de azért az itteni magyarság nem változott, küzdve küzd és tengernyi veszedelem közepette — megmenteni és ápolni igyekszik édes anyanyelvét, mert hiába: „Nyelvében él a nemzet.” A nemzetek éltető elemét, az anyanyelvet, a szülői házon kívül ki ápolja és mi fejleszti legjobban? Az egyház és az iskola! A román kath. anyaszentegyház itten híven teljesíti kötelességét és felszentelt szolgálói közül, bár idegen ajkúak és nem magyar alattvalók, többen csak azért tanulták meg a magyar nyelvet, hogy azon hirdethessék az ur szent igéjét és a hívőket testben és lélekben megtarthassák magyarnak. A vallásos nevelés alapját az iskola képezi, ez a magvető, de fájdalom a mi magyar iskolánk nagyon de nagyon, elmaradt feladatát teljesíteni képtelen. Parochiam területén 2000 román kath. magyar lélek van 197 tanköteles gyermekkel. A magyar elemi négyosztályos iskolát, mely nem csak e városban, de Bukarest és Kalafát közt, úgy a magyar határig egyedüli, eddig a szent László társulatától nyert évi 240 frt o. é. segélypénzből és a felette szegény, leginkább a munkás osztályhoz tartozó magyar hívők keserves fölléréiből tartottunk fel, most enyészetet veszélye fenyegeti, mert a román királyi közoktatási kormány az iskola törvényt, az idegen ajkú, kiválóan pedig a magyar iskolákkal szemben drakói szigorral hajtja végre, és ha e jelzett törvény követelményeinek a felszerelés és az itteni törvény szerinti képesítéssel bíró tanerők alkalmazása által meg nem felelhetünk, úgy még ez év végén a magyar elemi iskola hatóságilag megszűntetetik. Mily immenens veszedelem lesz ez a magyarságra és milyen könnyen fog menni az elmaradásos procedurája, azt felette könnyű megbírálni. — E veszedelem elhárítására, bár magam sen vagyok magyar alattvaló, megteszek mindent, mit ember és buzgó pap tehet; ezért küldöm tiszteletteljes esdő szöveget: Múltotassók segítő jobbát nyújtani, hogy megmenthessük magyar elemi iskolánkat és fentartassuk azt, hogy benne a jövő reménysége, a fiatal nemzedékből tisztességes és a magyar névnek becsületet szerző emberek, hű magyar hazafiak és munkás polgárokat nevelhessünk, tehát e célra kegyeskedjék némi anyagi segélyt nyújtani és nyújtani. A buzgón kért és várván várt nagylelkű adományokat esedezem a krajovai román kath. lelkész hiatalhoz küldeni, hol azok mint a krajovai román kath. magyar elemi iskola fentartására szánt kegyes alapítvány fog kezelni. A magyarság megmentésének szent ügyét, hazafiúi lelkes pártfogásába, munkás és szíves szeretetébe ajánlom, kegyes jöltevőnket buzgó imáimba foglalva maradtam

legalázatosabb szolgálja
Ludvig Albert s. k.
rom. kath. plébános.

Fővárosi levél.

Durand és Durand.

— Egy bohózat életrajza. —

Megvallom őszintén, soha se viseltem valami nagy bizalommal a Durandok családjára. A legelső Durand, a kivel — egy francia regényben szerencsém volt megismerkedni, egy tengerészkapitány volt. Ez az ur, egy igazi tengeri szörnyeteg, a regénynek mindjárt a 2-ik oldalán elindult hajójával a havrei kikötőből Kinába s hat hónapig odamaradt. Ugyanazon a 2-ik oldalán egy fekete szemű fiatal asszonykát hagyott itthon magára, már a 3-ik oldalán annyira unta magát, hogy a 4-iken már egy csinos udvarlója volt, a ki katonatiszt volt s szintén Durandnak hívták. Durand, — a tengerész-

kapitány, — mint előre sejteni lehetett, az 58-ik oldalon megkapta a szarvait, s a história vége az volt, hogy mikor a nem tudom hányadik oldalon hazaérkezett, olyan kétségtelenül megbizonyosodott a felől, hogy uzsonna ürügye alatt meghívta a hajójára a fekete szemű asszonykát, meg katonatiszt névrokonát és — a regény utolsó oldalán — levegőbe röptette hajóját magamagával, a hűtlen asszonnyal, csabítójaival és a Kinából hozott értékes árukkal egyetemben.

Ezóta a legnagyobb bizalmatlansággal, mondhatnám ellenszenvvel viseltem a Durandok iránt.

— Ha valaki tengerészkapitány — mondtam magamban, — aki hat hónapra oda hagyja a fiatal feleségét, annak sok mindent számításba kell venni: a többek közt azt is, hogy egy huszonkét éves asszonykának, a kinek fekete szeme van, (a fekete szemű asszonyok tudvalevőleg nagyon szenvedélyesek,) hat havi egyedüllét egy kicsit nagyon is sok. Annyira sok, hogy sok volna még, ha kékszemű lenne is (a kékszemű asszonyok tudvalevőleg kevésbé szenvedélyesek) s azért minden körülmények közt tultott dolog olyan borzalmas tragédiát csinálni a dologból, mint a milyen egy hajónak százezreket érő kínai rakományával együtt, a levegőbe való röptése! Még ha előbb kirakta volna az értékes kínai árukat, hagyján!... azt, hogy valakit Durandnak hívunk, nem tekinthetünk enyhítő körülménynek!

Még számtalan Durand-al találkoztam azután a kölesönkönyvtárban.

Az egyik okos volt, a másik ostoba, a harmadik pazarul költekez, a negyedik gyalázatosan fukar, az ötödik költői hajlamu, a hatodik prózai, mint egy beszózott hal, ... sőt egy külsőleg egészen igénytelen könyvben találkoztam egyszer egy egészen kifogástalan, szeretetreméltó és kedves Duranddal, de a Durandokkal szemben táplált előítéletemnél fogva, ezzel se tudtam megbarátkozni.

Ilyen előzmények után ültem be a vigszínház nézőterére annak a vidám árnyalatu színháznak a legutóbbi premiere-jén. A színlapon fehérről fekete ez volt oda nyomtatva:

Durand és Durand.

— Bohózat 3 felvonásban. Írta: Ordonneaux és Valabrégue. Fordította Kürthy Emil.

A Durandoknak irodalmi emlékeimben való legelső ősapja merült fel emlékezetemben: a felszavazott tengerészkapitány, fekete szemű asszonykájával, csabítójaival és értékes kínai rakományával teli hajójával és valami csöndes borzalom futott végig a hátamon.

(Vége köv.)

Ujdonságok.

— Milyen időnk lesz? A budapesti meteorológiai intézet távirati tudósítása szerint a közelebbi napokban tartósan száraz és meleg idő várható.

— Időjárásunk. Az a példátlan szárazság, mely hónapok óta aszalja a földet, még egyre tart. Most az őszi vetésre kellene az eső, de úgy látszik, hogy az ég nem akar könnyörülni a végleg kiszáradt földön.

— Értesítés. Van szerencsém értesíteni a vadász egyleti tag urakat, hogy az e hó 20-ára tervezett közgyűlés, közbe jött akadályok miatt, e hó 27-én d. u. 2 órára lett elhalasztva. A gyűlés szokott helye a polgári fiúiskola helyisége, Jancsó Géza.

— Köszönet-nyilvánítás. A Reményik Kálmán ur tiszteletére rendezett estélyre a helybeli jótékony nőegylet elnöksége a zongorát, Köllöte Mózes ur a szinkört, ifj. Tóth István ur egy gyönyörű virágcsokrot bocsátott díjtalánul a bizottság rendelkezésére. Kovács Teréz, Tóth Teréz és Györbör Eteleka urhölgyek, valamint Kiss Jenő, Nagy József és Benkő Ernő urak s a helybeli tüzőltő zenekar szíves közreműködésükkel emelték az estély fényét, sikerét. Jóságos cselekedeteikért fogadják mindannyian forró s elismerő köszönetét a rendező bizottságnak.

— A kovásznai fürdőknél a nyáron 420 személy volt az állandó fürdővendég. Az ugynevezett „fűtővendég”-ek száma hozzávetőlegesen a 200–250-et éri. Hogy az idén olyan kevesen látogatták a fürdőket, az abban keresendő, hogy a kiállítás sokakat elvont onnan s a nyár közepébe benyúló hűvös időjárás is befolyással volt a szezonra. Ilyen kö-

rülmények között a látogatottság még elég szépnek mondható.

— Felhívás. Az ezredéves országos kiállítás általános elismert erkölcsi sikerét nagy mértékben előmozdítaná, ha a hazafias közönség a kiállító iparosok által hozott áldozatokat kellőképpen méltányolná. Ez természetesen első sorban a kiállított tárgyak megvásárlása által történhetik. Előkelő körünk és általában nagy fogyasztó közönségünk a kiállításon meggyőződhetnek a magyar ipar versenyképességéről és számos oly kitűnő tárgyat találnak az ipari csoportokban, a melyeknek megvásárlása által jelentékeny szolgálatot tehetnek a kiállításban részt vett iparosoknak. Az ezredéves kiállítás messzeható jelentőségénél fogva is bizonyára sokan kívánnak egy-egy emléket beszerezni, hogy a későbbi nemzedékek méltánylását is biztosítsák a nagy nemzeti ünnep eméltó keretesszáma. Felhívjuk tehát a mélyen tisztelt közönséget, hogy a kiállítás hátralevő rövid idejét egyrészt szükségleteik fedezésére, másrészt emléktárgyaik bevásárlására a legjobban felhasználni szíveskedjék, hogy a hazai ipar iránt való elismerését az ezredéves ünnep alkalmából méltóképpen kifejezésre juttassa.

— Megszökött körjegyző. A könnyelműség és az élvhajhászatból származó bűnös manipulációknak egész sorozata derülve ki Lázár Dénes karczfalvi körjegyzővel szemben, az illetékes szolgabírósg rögön megindította állásfoglaló felfüggesztés mellett ellene a fegyelmi vizsgálatot; azonban érzvén a jó madár felelősségének súlyát és tetteinek szigorú következményeit, minden hír nélkül állását oda hagyva, megszökött. Ezen tényre nemcsak a kör községre nézve maradt káros befolyással, melyekben rablógazdalkodást és sikkasztásokat követett el, hanem szomorú következményeket okozott számos barátjának és kollégájának, kik őt jótállásukkal igen jelentékeny összegre rugó pénzkölcsönök fölvételére és elverésére segítettek s most már obligába kerültek.

— A mulatság vége. Futásfalvi Fejér Simon egyik estén együtt mulatott egyik kocsmában egy Bardocz nevű jó ismerőseivel. Mulatozás közben valami felett összeszólalkoztak s Bardocz dühbe jöven botolt ragadott s akkorát ütött a 68 éves öreg Fejér Simon fejére, hogy annak koponyája beszakadt s nyomban szörnyet halt.

— Hirtelen és véletlen haláloset. Benedek Dénes csikszentkirályi birtokos szolgálja Kolumbán József, augusztus 30-án testvérével 4 lovat vezettek az Olt vizébe fürösztetni. Odaérkezvén, mindkettő felült egyik-egyik lóra, s előbbi az általa hajtott lovakat oly mélyedésbe terelte, miből azoknak fülei is alig látszottak ki. E közben Kolumbán Józsefet az ár a ló hátáról lesodorván, mielőtt segíteni lehetett volna rajta, a vízbe fult.

Szerkesztő Üzenet.

Egy tanügybarát. Erről a számról lekészt, jövőben közölni fogjuk.

Nyilttér*.)

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendelik — fekete, fehér és színes 35 krtól 14 frt 65 kr. méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott, damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) s. a. t. megrendelt áru, postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelvenírt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Fogorvos: Perl József American Dentist, Dr. of Dental Surgery Amerikában kiképzett plombeur e hó 20-án ide érkezik és néhány napig rendelni fog.

HIRDETÉSEK.

Egy nagyon keveset használt, teljesen jó karban levő

BICYCLI

jutányos áron eladó. Megtekinthető e lap kiadójavatalában. Ára ugyanott megtudható.

E rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vállal a szerk.

Sz. 10245 1896.

HIRDETMÉNY.

A folyó évi június hó 15-én tartott vármegyei törvényhatósági közgyűlésben 109 jegyzőkönyvi pont alatt hozott a m. kir. Belügyminiszter 6 Nagyméltóságának folyó évi szeptember hó 2-án 78938 szám alatt kelt magas leiratával a vármegyei ház déli oldalán a vármegyei ház kibővítése 5126 frt 22 kr összeg erejéig engedélyeztetett.

A fent említett munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1896 évi szeptember hó 26-án délelőtt 10 órára az alispáni hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetettik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó az engedélyezett 5126 frt 22 kr összegben belül számítandó a részle-

tes feltételekben előírt öt százalékos bérpénzzel ellátott zárt ajánlatokat a kitűzött nap délelőtt 10 óráig a nevezett hivatalhoz annyival később érkeztetnek beadni, mivel a később érkeztetett figyelembe nem fognak venni. Ajánlattevők ajánlataikban kifejezni tartoznak, hogy a további kisebb munkákat a költségvetésen kívül a költségvetésben jelölt egységek mellett az ajánlatban a kihirdetett építkezésnél kitett árból leengedett százalék levonása mellett szintén teljesítik.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett alispáni hivatalnál, esetleg a kir. építészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban napokint megtekinthetők.

S.-Szent-Györgyön, 1896. szept. 9-én.

Gábor Péter,

155. 2-3

alispán.

Sz. 18756/96.

Hirdetmény.

A folyó évi június hó 15-én tartott vármegyei törvényhatósági közgyűlésben 118 jegyzőkönyvi pont alatt hozott a m. kir. Belügyminiszter ur 6 Nagyméltóságának f. évi aug. hó 19-én 71230 szám alatt kelt magas leiratával a vármegyei szegény-ménház helyreállítása 5565 frt 69 kr összeg erejéig engedélyeztetett.

A fentemlített munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1896 évi szeptember hó 26-án d. e. 9 órájára az alispáni hivatal h lyi-

ségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetettik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fennebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, a részletes feltételekben előírt az engedélyezett költség összeg 5 százalékos bérpénzzel ellátott zárt ajánlatokat a kitűzött nap d. e. 9 óráig a vármegyei pénztárhoz annyival is inkább érkeztetnek beadni, mivel a később érkeztetett figyelembe nem fognak venni.

Sepsi-Szentgyörgyön, 1896 évi szept. 11-én

Gábor Péter,

154 2-3

alispán.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 ftól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlitott faszékek és függőnytartók, tükrök, tolelt-asztalok, lószőr és tengerifű matrácok, és sodronyágbetétek galvanizált sodronyból, tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 ft. Össze hajtható vas-ágyak 23 rugós matrácokkal.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.
(23 53—100)

Több mint 50 év óta
sikeresen használtatik!

az

ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

és az

Eszéki Salvator-Szappan.

Valódi minőségben csakis mint eddig, ezentúl is

Eszéken, felsőváros

DIENES G. J.-féle
gyógyszertárban

Szeplőket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztáltságsókat biztosan eltávolít

1 tégely valódi Spitzer-kenőcs	35 kr.
1 üveg valódi Spitzer-mosdóvíz	40 kr.
1 darab valódi Salvator-szappan	50 kr.
1 doboz valódi lyóni rizsbor 3 színben	50 kr. és 1 frt.
1 tégely kézpasztá	60 kr.

Figyelemztetés! Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktott védjeggyel el vannak látva és kérik a t. közönség csakis DIENES-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadnia. 15-15.

M. kir. államvasutak.

MENETREND.
BRASSÓ-BUDAPEST.

Keleti vonal.

Érvényes 1896. máj. 1-től.

Érvényes 1896. máj. 1-től

Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	regg. 5.08	este 7.48	d. u. 2.45	Medgyes	regg. 10.55	éjjel 12.45	
Botfalva	5.39	8.03		Kis-Kapus (vend., elág. Szab. felé)	11.14	1.01	
Földvár	5.58	8.12		ind.	11.41	1.35	
Mogyorós	6.17	8.47		Tövis (vend., elágazás Arad felé)	d. u. 1.29	3.06	este 7.59
Apáca	6.36	9.01		ind.	1.55	3.38	8.06
Kőpecz	6.55	9.19		Nagy-Enyed	2.17	3.59	
Agostonfalva	7.02	9.25		Kocsárd (vend., elágazás Maros- Vásárhely felé)	ind.	2.56	4.33
Alsó-Rákos	7.19	9.41		ind.	3.06	4.43	
Homoród	7.45	10.03		ind.	3.37	5.12	
Kacsa	8.02	10.16		Gyéres (elágazás Torda felé)	3.47	5.18	
Bene	8.23	10.36		ind.	5.24	regg. 6.45	10.45
Erked	8.43	10.51		ind.	6.13	7.00	11.01
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	9.12	11.16		Kolozsvár (vendéglő)	este 8.—	11.17	2.30
Segesvár (vendéglő)	9.35	11.33		ind.	11.04	d. e. 11.32	2.37
ind.	9.42	11.40		Nagy-Várad (vendéglő)	ind.		
				Budapest	regg. 5.45	este 8.10	regg. 7.40

Kézdi-Vásárhely—brassói vasut.

	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	Sz. v.
Kézdi-Vásárhely	indul reggel 4.56	délelőtt 10.25	délután 2.37	Brassó	ind. reggel 5.20	reggel 8.50	délután 3.00
Imecsfalva	5.09	10.38	2.54	Szász-Hermány	5.34	9.09	3.14
Páva-Zabola	5.22	10.51	3.11	Prázmár	5.53	9.33	3.34
Kovácsna	5.38	11.08	3.43	Kökös	6.04	9.46	3.45
Barátos	5.55	11.24	4.08	Uzon	6.15	10.06	3.57
Nagy-Borosnyó	6.07	11.38	4.27	Kilyen	6.27	10.21	4.09
Eresztvény	6.24	11.55	4.48	Sepsi-Szentgyörgy	6.45	10.49	4.27
Sepsi-Szentgyörgy	6.54	d. u. 12.25	5.28	Eresztvény	7.07	11.17	4.49
Kilyen	7.02	12.33	5.38	Nagy-Borosnyó	7.24	11.47	5.07
Uzon	7.15	12.46	5.54	Barátos	7.45	12.16	5.28
Kökös	7.25	12.56	6.07	Kovácsna	8.08	12.48	5.46
Prázmár	7.45	1.16	6.34	Páva-Zabola	8.19	1.01	5.59
Szász-Hermány	8.01	1.32	6.54	Imecsfalva	8.31	1.19	6.03
Brassó	8.15	1.46	7.12	Kézdi-Vásárhely	8.45	1.37	este 6.27

Ny. Ifj. János Mózés Kézdi-Vásárhelyt.